

METODICKÉ USMERNENIE č. 5/FPEDAS/2026

o autorskej etike pri písaní záverečných prác v akademickom roku 2025/2026 na Fakulte prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline

Článok 1 Úvodné ustanovenia

1. Toto metodické usmernenie upravuje základné pravidlá autorskej etiky, ktoré má študent Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov (ďalej ako FPEDAS) ctiť pri písaní záverečných prác ako aj vedeckých a odborných publikácií. Definuje základný postoj k rešpektovaniu zákonných a morálnych nárokov autorov a zásady správnej publikačnej praxe.
2. Toto metodické usmernenie je vypracované v súlade so zákonom č.131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s Vnútorným systémom zabezpečovania kvality Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej ako „UNIZA“) vypracovaným v zmysle zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle štandardov Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo.
3. Pravidlá autorskej etiky sú zároveň úzko spojené s rámcovými zásadami dobrého správania sa vo výskume, Európskym kódexom etiky a integrity výskumu a podporujú zvyšovanie vedecko-výskumných štandardov akademickej obce UNIZA v nadväznosti na Smernicu č. 226 o autorskej etike a eliminácii plagiátorstva v podmienkach Žilinskej univerzity v Žiline a Smernicu č. 207 Etický kódex Žilinskej univerzity v Žiline.
4. FPEDAS sa dlhodobo zameriava na zvyšovanie povedomia o dôležitosti dodržiavania pravidiel autorskej etiky u svojich študentov a zásadne odmieta akékoľvek neoprávnené prebratie autorských textov ako aj myšlienok bez odkazu na ich autora, čím sa snaží eliminovať prípadné plagiátorstvo.
5. FPEDAS dôkladne pristupuje ku kontrole originality výstupov duševného alebo priemyselného vlastníctva študentov a v prípade pochybností o autorstve k

prezentovanému dielu, či porušovaniu práv duševného alebo priemyselného vlastníctva, sa voči nim zásadne vymedzuje, tak ako je to uvedené v čl. 1 ods. 2 Smernice č. 209 Študijný poriadok pre 1. a 2. stupeň vysokoškolského štúdia, Smernici č. 110 Študijný poriadok pre 3. stupeň vysokoškolského štúdia na Žilinskej univerzite v Žiline ako aj v článku 6 ods. 2 a článku 11 ods. 11 Smernice č. 207 Etického kódexu UNIZA či v článku 4 Smernice č. 226 o autorskej etike a eliminácii plagiátorstva v podmienkach Žilinskej univerzity v Žiline.

Článok 2

Posúdenie protokolu o kontrole originality

1. Povinnou súčasťou obhajoby záverečnej práce je posúdenie originality záverečnej práce. Originalita záverečnej práce sa posudzuje v Centrálnom registri záverečných prác prostredníctvom systému ANTIPLAG, pričom výsledok (miera zhody s inými prácami, príp. informačnými zdrojmi) je uvedený v Protokole o kontrole originality, ktorý je dostupný v EZP UNIZA a CRZP.
2. Elektronickú verziu práce vloží autor do systému EZP UNIZA najneskôr do termínu odovzdania záverečnej práce stanoveného Akademickým kalendárom FPEDAS pre príslušný akademický rok. Elektronická verzia práce musí byť identická s tlačенou verziou, za čo zodpovedá autor. V prípade, ak budú verzie rozdielne, autor nebude pripustený k obhajobe záverečnej práce.
3. Pri posudzovaní percentuálneho podielu textu, ktorý má prekryv s indexom prác korpusu CRZP sa posudzuje celková zhoda ako aj parciálna zhoda s jednotlivými identifikovanými dokumentami uvedenými v protokole.
4. Postup posudzovania percentuálneho podielu textu, ktorý má prekryv s indexom prác korpusu CRZP, pri **záverečných prácach na prvom stupni štúdia** je nasledovný:
 - a) Pri percentuálnom prekryve do 29,99 % sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadruje školiteľ (vedúci práce) v posudku.
 - b) Pri percentuálnom prekryve od 30,00 % do 39,99 %, sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadruje v posudku školiteľ a komisia pre obhajoby záverečnej práce, ktorá sa v Zápise o štátnych skúškach v Oddiele I.; 4b) jednoznačne vyjadrí, či vzhľadom na zameranie a charakter práce je percentuálny prekryv akceptovateľný alebo neakceptovateľný.
 - c) Pri percentuálnom prekryve vyššom ako 40,00 %, sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadruje školiteľ a disciplinárna komisia FPEDAS, ktorá prácu vzhľadom na zameranie a charakter práce odporúča k obhajobe alebo neodporúča k obhajobe. Svoje rozhodnutie zapíše do Zápisu o štátnych skúškach v Oddiele I.; 4b).
5. Postup posudzovania percentuálneho podielu textu, ktorý má prekryv s indexom prác korpusu CRZP, pri **záverečných prácach na druhom stupni štúdia** je nasledovný:
 - a) Pri percentuálnom prekryve do 19,99 % sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadruje školiteľ (vedúci práce) v posudku.
 - b) Pri percentuálnom prekryve od 20,00 % do 29,99 %, sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadruje v posudku školiteľ a komisia pre obhajoby záverečnej práce, ktorá sa v Zápise o štátnych skúškach v Oddiele I.; 4b) jednoznačne vyjadrí, či vzhľadom

na zameranie a charakter práce je percentuálny prekryv akceptovateľný alebo neakceptovateľný.

- c) Pri percentuálnom prekryve vyššom ako 30,00 %, sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadruje školiteľ a disciplinárna komisia FPEDAS, ktorá prácu vzhľadom na zameranie a charakter práce odporúča k obhajobe alebo obhajobu neodporúča k obhajobe. Svoje rozhodnutie zapíše do Zápisu o štátnych skúškach v Oddiele I.; 4b).
6. Postup posudzovania percentuálneho podielu textu, ktorý má prekryv s indexom prác korpusu CRZP, pri **záverečných prácach na treťom stupni štúdia** je nasledovný:
- a) Pri percentuálnom prekryve do 19,99 % sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadrujú oponenti práce i školiteľ (vedúci práce) v posudku.
- b) Pri percentuálnom prekryve od 20,00 % do 29,99 %, sa k výsledku protokolu o kontrole originality vyjadrujú v posudku oponenti a komisia pre obhajoby dizertačnej práce, ktorá sa v Zápisnici z obhajoby dizertačnej práce jednoznačne vyjadrí, či vzhľadom na zameranie a charakter práce je percentuálny prekryv akceptovateľný alebo neakceptovateľný.
- c) Pri percentuálnom prekryve vyššom ako 30,00 %, k výsledku protokolu o kontrole originality sa vyjadruje školiteľ a disciplinárna komisia FPEDAS, ktorá prácu vzhľadom na zameranie a charakter práce odporúča k obhajobe alebo neodporúča k obhajobe. Svoje rozhodnutie zapíše do Zápisnice z obhajoby dizertačnej práce.
7. Pri zistení plagiátorstva môže dať podnet disciplinárnej komisii školiteľ, recenzent (oponent) alebo člen komisie pre obhajoby záverečných prác.
8. Ak študent obhajuje záverečnú prácu opakovane, t. j. po neúspešnej obhajobe v predchádzajúcom termíne, je potrebné celkovú zhodu v protokole o kontrole originality očistiť o zhodu so študentovou pôvodne neobhájenou prácou. Túto situáciu zaznamená v posudku školiteľ.

Článok 3

Využívanie nástrojov umelej inteligencie pri písaní záverečnej práce

1. V zmysle tohto usmernenia by mala každá osoba pri vypracovaní, šírení a používaní svojej záverečnej práce konať zodpovedne, v súlade s akademickými právami a slobodami, etickými a morálnymi zásadami a s ohľadom na ochranu osobnostných a autorských práva dodržiavanie akademickej integrity, a to najmä:
- a. využívať len také systémy a nástroje umelej inteligencie (ďalej ako „AI“), ktoré sú v súlade so všeobecne záväznými predpismi najmä Aktom o umelej inteligencii (nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2024/1689 z 13.6.2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenie ES č. 300/2008, EÚ č. 167/2016, EÚ č. 168/858, EÚ 2018/1139 a EÚ 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, EÚ 2016/797 a EÚ 2020/1828 (akt o umelej inteligencii);
- b. využívať systémy a nástroje umelej inteligencie len takým spôsobom, ktorý nezasahuje do práv tretích osôb, najmä všeobecných osobnostných práv, práv na ochranu osobných údajov, autorských práv a iných práv duševného vlastníctva;

- c. využívať systémy a nástroje umelej inteligencie len v rozsahu, ktorý je v súlade so základnou požiadavkou v zmysle zákona o vysokých školách a iných zákonov, aby **záverečná práca bola pôvodných výsledkom vlastnej a samostatnej činnosti osoby**;
 - d. presne označiť každú časť záverečnej práce, ktorá bola vypracovaná alebo vygenerovaná systémom umelej inteligencie alebo s podporou systému umelej inteligencie a uviesť je zdroj najmä špecifikovaním systému umelej inteligencie, rozsahu a účelu využitia.
2. Porušenie čl.3 ods. 1 písm. a), b) a d) tohto usmernenia sa môže považovať za akademický podvod v zmysle zákona o vysokých školách a súvisiacej právnej úpravy (§62b zákona o vysokých školách) a disciplinárny priestupok v zmysle Študijného poriadku pre 1. a 2. stupeň vysokoškolského štúdia na UNIZA, Študijného poriadku pre tretí stupeň vysokoškolského štúdia na UNIZA a Disciplinárneho poriadku pre študentov UNIZA. Porušenie čl. 3 ods. 1 písm. c) tohto usmernenia sa považuje za akademický podvod v zmysle zákona o vysokých školách a súvisiacej právnej úpravy (§62b zákona o vysokých školách) a disciplinárny priestupok v zmysle Študijného poriadku pre 1. a 2. stupeň vysokoškolského štúdia na UNIZA, Študijného poriadku pre tretí stupeň vysokoškolského štúdia na UNIZA a Disciplinárneho poriadku pre študentov UNIZA.
3. V záverečnej práci sa neodporúča:
- a. prezentovať výstup vypracovaný alebo vygenerovaný systémom umelej inteligencie ako výtvor osoby podľa čl. 3 ods. 1 alebo inej fyzickej osoby;
 - b. využívať systém umelej inteligencie na priame vypracovanie alebo vygenerovanie celých textov alebo ich častí;
 - c. využívať systémy umelej inteligencie na formulovanie hypotéz, predpokladov, tvrdení a záverov.
- Porušenie usmernenia v tomto bode sa považuje za akademický podvod v zmysle zákona o vysokých školách a súvisiacej právnej úpravy a za disciplinárny priestupok v zmysle študijného a disciplinárneho poriadku univerzity.
4. V zmysle tohto usmernenia je každá osoba zodpovedná za použitie systému umelej inteligencie v rozpore s podmienkami daného systému umelej inteligencie, ako aj za každé porušenie práv tretích osôb v dôsledku použitia systému umelej inteligencie alebo ním generovaných výstupov.
5. Aplikácie založené na umelej inteligencii je možno pri plnení študijných povinností využívať predovšetkým ako pomocný nástroj. Nástroje AI môžu byť použité napríklad na kontrolu gramatiky a štylistiky, na návrhy štruktúry textu, ale možno ich využívať tiež ako pomoc pri spracovaní rešerší, či na vyhľadávanie zdrojov publikovaných informácií a pod.
6. Pokiaľ je AI využívaná len k formálnym úpravám práce, nie je potrebné využitie tohto nástroja v záverečnej práci zvlášť deklarovať. Do tejto skupiny AI patria aplikácie na kontrolu pravopisu, gramatiky a štylistiky (napr. Grammarly); aplikácie slúžiace k tvorbe citačných (bibliografických) odkazov, k organizácii zdrojových dokumentov, k poskytnutiu prehľadu publikácií (napr. Google Scholar, Biblioshiny, VOSviewer, a pod.).
7. Nástroje AI, ako sú chatboty založené na LLM („Large Language Models“), sa nesmú využívať na priamu formuláciu vlastného textu, resp. na generovanie záverov, argumentov, zistení, či tvrdení v texte obsiahnutých, ktoré by mal formulovať autor samostatne. Tiež nemajú nahrádzať informácie dostupné v pôvodných zdrojoch, s ich

vyhľadávaním však môžu pomáhať. V tomto prípade sa autor na výstup generovaný AI riadne odkazuje v texte i v prílohe záverečnej práce (vo forme snímku obrazovky, kópie textu, textu zadaného príkazu, problémovej úlohy a pod.) a vysvetlí, kde a ako takto generované výstupy v texte záverečnej práce uplatnil.

8. Plnenie študijnej úlohy typu písomnej záverečnej práce je založené predovšetkým na údajoch, dátach a informáciách, ktoré študent vyhľadáva v pôvodných zdrojoch, kedy je možné sa na využitý zdroj, resp. na jeho autora jasne odkázať. Za spôsob využitia a odkazovania na využitie nástrojov AI nesie zodpovednosť výlučne autor danej práce.
9. V záverečných prácach na prvom, druhom i treťom stupni štúdia študent uvedie čestné prehlásenie o pôvode práce nasledovnou vetou:
 - a) v prípade, že boli využité nástroje AI: *Prehlasujem, že nástroje AI boli pri písaní záverečnej práce využité v súlade s princípmi akademickej integrity a na využitie týchto nástrojov sa v práci riadne odkazujem. Zároveň prehlasujem, že plne zodpovedám za obsah záverečnej práce, ktorá bola vypracovaná pod odborným vedením vedúceho práce/ školiteľa a využitím zdrojov uvedených v zozname použitej literatúry.*
 - b) v prípade, že neboli využité nástroje AI: *„Prehlasujem, že pri písaní záverečnej práce neboli využité žiadne generatívne ani iné nástroje AI. Zároveň prehlasujem, že plne zodpovedám za obsah záverečnej práce, ktorá bola vypracovaná pod odborným vedením vedúceho práce/ školiteľa a využitím zdrojov uvedených v zozname použitej literatúry.“*
10. FPEDAS si vyhradzuje právo prešetriť prehlásenie autora o využití nástrojov AI v záverečnej práci pomocou nástroja na detekciu využitia AI (AI detector checker) a v prípade, že sa zistí nedodržanie postupov stanovených čl. 3 ods. 5 až 9 tohto usmernenia, podá školiťel (vedúci práce) alebo recenzent (oponent) záverečnej práce podnet disciplinárnej komisii FPEDAS.

Článok 4

Záverečné ustanovenia

1. Toto metodické usmernenie je určené študijným poradcom, osobám zodpovedným za štátne skúšky, osobám zodpovedným za vedenie záverečných prác i osobám vedúcim semináre k záverečným prácam, ktoré v primeranom rozsahu budú o ňom informovať študentov, školiteľov a recenzentov záverečných prác.
2. Toto metodické usmernenie nadobúda platnosť dňom podpisu a účinnosť dňom zverejnenia.

V Žiline, 19.01.2026

prof. Ing. Miloš Poliak, PhD. v. r.
dekan

Príloha:

1. Spôsoby citovania výstupov AI

Spôsoby citovania výstupov AI

Formát citácie a záznamu v zozname bibliografických odkazov pre časti textu napísané s pomocou LLM (Large Language Model), ako je ChatGPT, Gemini, Copilot a podobné **generatívne** nástroje umelej inteligencie:

1. **Citácia v texte:** na konci vety alebo odseku, ktorý bol napísaný s pomocou LLM nástroja uviesť citáciu vo formáte (autor, rok) nasledovne (uvádza sa aktuálny rok):
 - a. v prípade využitia ChatGPT: (OpenAI ChatGPT, 2025)
 - b. v prípade využitia Microsoft Copilot: (Microsoft Copilot, 2025)
 - c. v prípade využitia Google Gemini: (Google Gemini, 2025)
 - d. v prípade využitia iného generatívneho nástroja uveďte meno jeho vydavateľa a názov daného modelu podobne ako v predchádzajúcich prípadoch
2. **Záznam v zozname bibliografických odkazov:** v nasledujúcich záznamoch aktualizujte *verziu modelu a dátum citovania* podľa potreby
 - a. v prípade využitia Chat GPT:
OPENAI. 2025. ChatGPT (verzia marec 2025). Online. Dostupné na: <https://chat.openai.com>. Citované 2025-03-11.
 - b. v prípade využitia Microsoft Copilot:
MICROSOFT. 2025. Copilot (verzia marec 2025). Online. Dostupné na: <https://copilot.microsoft.com>. Citované 2025-03-11.
 - c. v prípade využitia Google Gemini:
GOOGLE. 2025. Gemini (verzia marec 2025). Online. Dostupné na: <https://gemini.google.com>. Citované 2025-03-11.
 - d. v prípade využitia iného generatívneho nástroja:
MENO VYDAVATEĽA. 2025. Názov modelu (verzia marec 2025). Online. Dostupné na: celá adresa. Citované 2025-03-11.